

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
I-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Főszerkesztő: **Dr. ELSCHLÉGER DEZSÓ**
Felelős szerkesztő: **CSERNYEI MÓR**

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

A magyar stílus.

A háboru tanulságaiból levonhatjuk, illetve megállapíthatjuk azt, hogy végre *hazataláltunk*, ön-önmagunkat megösmertük, belső értékünket felfedeztük, úgy hogy most már a haladás útján a kultúra, művészet, ipar, zene, stb. terén való működésünk, fejlődésünk nem az idegen vágánnyon fog haladni, hanem azon elven, mely határozott formában jelöli meg az utat, melyet követni fogunk: *a magyart*.

Azelőtt mindenben a külföldet utánoztuk, most saját erőnkkel fogunk újat teremteni. A dekadens internacionalizmus helyébe a natiionalizmus fog lépni. A nemzeti öntudat szárnyat kapott minden szellemi és erőmegnyilvánulásunkban magyarok leszünk. Erezzük és látjuk, — ez őrzött meg minket a háboruban, — ez lesz az alapja jövő kulturánknak, nemzetünk boldogulásának.

Belső nemzeti éretyünket átvizsgáljuk, a nemes érckészletet kiválogatjuk; a szinaranyat megtartjuk, javunkra feldolgozzuk.

Be kell ösmernünk, hogy eddigi mulasztásunkat helyrehozni nem kis munka lesz, de amennyiben a cél ideálisan szép, lelki gyönyörűségünk lesz benne.

Sorra kell venni mindent ami kapcsolatban van jövőbeli fejlődésünkkel: földművelést, ipart, kereskedelmet, erdő, fürdő, bánya ügy stb. építészeti, szobrászati, irodalom, zene, mindmegannyi szakma, mely haladásában külső színezetében belső értékében a magyar jelleggel kell hogy magán viselje.

Ragadjunk ki a sok közül egyet a magyar stílust, melyet a háboru előtt ok nélkül elhanyagoltunk, sőt mi több melynek létjogosultságát kétségbe vontuk.

Azt mondtuk magyar építő stílus nincsen, nem volt nem is lehet.

Elég vakmerőek voltunk kétségbe vonni annak létjogosultságát.

Ami nem volt még lehet és mivel más stílusok sem voltak, de lettek így a magyart ha még nem volna is, meg keilene csinálni.

Az építészeti történelem tudjuk mint fejlődtek egyes stílusok,

mint alakultak azok népek történelmében.

Hogy pedig magyar stílus van könnyen bizonyítható, csupán módot kell keresni azt megösmerni. Évszázadokra mehetünk vissza és nagyon eredeti, sőt jellegzetes troféákra fogunk akadni, melyek egyenesen a népművészet alapjából fakadnak.

Csupán a keleti stílus jelegzetesebb a mi stílusunknál, úgy hogy a magyar stílus beszédes, könnyen megérthető a szemlélőre kellemes hatást gyakorol.

Természetesen fejleszténünk kell és teljes kialakulásáig alkotni, eredeti alakulatában meghagyva javítani kell rajta.

Azon népek, melyek korábban vándoroltak Európába mindezt már előbb elvégezték. Most rajtunk a sor.

A fővárosban néhány építész igen szép dolgokat produkált.

Lechner mester ott és a vidéken kiváló alkotott (Iparművészeti muzeum, kecskeméti város-háza). A Lechner iskolát követők kis gárdája átvitte a stílust bérházakra, vidéki nyilvános épületekre (szentesi városi szálloda és színház) s mondhatni nem kell szégyelnie magukat érte.

Kétségtelen, hogy a háborusztülte érzelmi alap nagyban hozzá fog járulni, hogy most már fokozottabban alkalmazzuk saját stílusunkat. Ha eddig a kölföldieskedés tartott vissza bennünket a magyar stílus alkalmazásától most már az említett faji megismerés egyenesen rávezet és parancsolólag fog hatni annak érdekében.

Az építőművészek pedig iparkodni fognak a közönségnek olyant produkálni, ami megérthetővé teszi e nemzeti forma nyelvét.

Az urak iparkodjanak meggyőzni a közönséget arról, hogy a stílus igen is életképes.

Az iskola pedig nevelje az ifjuságot magyar ízlésre, akkor rövid idő múlva általános kívánalom lesz, hogy hajlékaink, középületeink nemzetiék legyenek.

A german faji építészeti teremtett. Ebben is önálló és nemzeti volt.

A módok nálunk is megvan-nak.

Amíg a németnél az épület konstrukciójából formálódik a külső alak, addig a magyar stílus külsejével eltakarja a szerkezetet, diszit faragványokkal, ékesít és mivel, a színezést egyenesen megkivánja könnyen fog éppén színhatásával — mert hát a színérzék a legkönnyebben fellelészthető az emberben — és az érthető meg legjobban.

Jóteköny műkedvelői előadás.

Szombaton, f. hó 8.-án kabaré műsor keretében gyors lefolyású 2 szindarabot, énekszámokat és költeményeket adtak elő. „Don Pietro Caruso” I felvonásos dráma. Nem tudom hol kezdjem, mit mondjak erről a darabról, mert olyan sok mondani valóm volna: órák hosszat tudnék beszélni róla és mégis — talán az volna a legjobb, ha egy szóban mondanám meg véleményemet — emberi. Igaz érzésével az ember a maga bűneivel és erényeivel lép elénk. Felmegy a függöny, hirtelen rendes színházi levegőt érzünk ki a szavak mélységéből. A mindent feláldozni kész szerelem fölött Fabrizó gróf józanul megfontolt szakítása megpendíti lelkünk nemesebb húrjait — várunk. Don Pietro belépésével, még komikus figura az amit elénk mutat, de már megérezzük az erőhatású dráma előjeleit — az átmenet hirtelen történik és figyeltük a hang változását Don Pietronál „Nem szabad elfogadnom, de miért nem szabad elfogadni?” Rettenetes erő dübörög felénk, a végzet, a mérhetetlen és kiszámíthatatlan íátum. Az élet elsodorja azokat, akik szembezállanak vele, összemorzsolja őket. „Felelős a férfi-felelős az asszony”. Felelős a mai társadalom, amely a végletekig viszi a látszatban való elmerülés életét, mindent a többi emberért. A ruha, a külsőségek elnyelik a lelket: Don Pietro ettől az utcától, ettől a világtól félti a kincsét: leányának becsületét, és ezzel együtt mindent elveszt. De mintha egy messze mögöttük levő kor embere lenne Don Pietro, úgy tűnik elénk. Nem tud megalkudni a viszonyokkal, a pénzt eldobja magától, hiszen ezeket a jellemeket alig látjuk napjainkban. A mindennel való megalkuvás szelleme vesz körül bennünket.

A millió nem volt alkalmas az ilyen intim darab hangulatához, hiszen a karzat sem hibás,

ha megértés híján komikumot látott a drámában.

Duett következett azután. Takács Olga és Borovszky Oszkár, mindketten érzéssel telt hangon énekeltek. Szabó Tusi úgy Don Pietroból, valamint a versek szavalásával mély hatást ért el. Erős zengésű organuma hivattotta teszik drámai előadásra.

Takács Olga a „Vak leány” című énekből nyújtott tökéletes élvezetet. Stilszerű volt a gesztusa és előadása. Öszinte tapsal jutalmazták.

A „Pardon . . .” a humort képviselte. Természetes gyorspergesű, ötletes vigjáték, igazi Földes darab. A szereplők a vigjáték gyors menetét szereptudásukkal követték, a komikus jeleneteket diszkréten játszották végig.

Várady József széles skálájú jellemző tehetség — alakításában megérezttük, hogy nem csak a külső elváltozásban rejlik szinpadit tudása. Don Pietroból egyénisége legjavát nyújtotta, Pardonban tökéletesen felszög volt.

Borovszky Oszkár a fejlődő, természetesen beszélő színész benyomását tette ránk. Még megérezni rajta a szini akademia tanítási módszerének nyomait, ének számainál bársnyososan sima, meleg, férfias baritonja, párosulva prózai tehetségével szép jövőt enged jósolni.

Gyenezse Károly régi ismerősünk, őt már annyiszor láttuk, hogy ismételve mondhatjuk el róla határozott színezettségét, ezt talán ő is tudja, ezért szolgál olyan hiven és fáradhatatlanul bennünk.

Takács Olga kedves volt, néha mintha egy küssé vola természetesen beszélt volna a vigjátékban, mintha tehetsége a dráma felé hajlana, Oszkárval való párjelenetben a szerető női szív bocsánatát adta vissza közvetlenül.

Meg kell még említenünk Nagyfejeő Endrét és Finacsek Győzőt, akik egészséges humorral segítették elő a sikert.

Az énekszámokat Léh Jakak karnagy kísérte művészi izléssel és tökéletes zenei tudással.

Hibákról sem feledkezhetünk meg. Hosszuak voltak a számok közötti szünetek, ez sokat vont le a sikerből. Ez ugyan technikai hiba, de a közönség az előadás művészi sikerének a rovására írja.

Vasárnap este 9.-én „A vénbakancsos és fia a huszár” került színre. Szigeti József régi klasszikus népsziműve. Kár, hogy ritkán látjuk ezeket a népsziműveket színházaink műsorán. Meghatóan bájos és gyöngéd jelenetekkel telt népsziműveket.

A magyar paraszt kérges külseje alatt melegen dobogó emberi szív lüktet végig a darab-

ban, most hogy a téma aktuális vonatkozással van napjainkra.

A darabban az új szereplők a kántor és a korcsmáros karakterisztikus figuráit Nagyfejed Endre és Apró György játszották meg műkedvelői tudáson jóval felül. Payerle Béla bojtár fiú szerepében igen ügyes volt.

A női szerepekben Szabó Tusi s Takács Olga, mindketten nagyon jók voltak közvetlenségük folytán. Várady J. és Borovszky O. különösen a harmadik képbeli találkozásukkal hatottak érzésünkre. Gyezenise nem túlzott a Frici komikus figurájában s ez a főerde, mert nemcsak műkedvelőt, de színészt is könnyen elragad a szerep túlzásig menő grotesksége.

A felvonások között, valamint a népszínmű énekszámainál „Harsona” zenekar, Tóth Péter vezetésével játszott ügyesen. A rendezést Várady József végezte.

A második előadásnál már nem voltak a felvonás között oly hosszú szünetek s így jobban élvezték az előadás sikerét, amely jogosan bízta a szereplőket a további munkára.

Művészetről.

Korunknak ismertető jele az intellektualizmus, mely az érzelmi világgal ellentétben áll. A művészi küzdelmek bármily művészet fejlesztésére irányuljanak is — tessék csak jól megfigyelni — több évtized óta, hogy katonai kifejezéssel éljek: az álló harc jellegével bírnak.

Vannak tehetségeink, akik minden áron be akarnak hatolni a Szép birodalmába. A zene, szobrászat, festészet, építészet alkotásai mindent magukon hordanak, csupán az érzelmi világunkra ható erőt nem találjuk bennük.

A tehetségek a sok cél eléréséhez szükséges eszköz közül kiragadnak egyet is megteszik azt célnak. Munkájuk csupán az agynak munkája és ehhez azután a szívnek semmi köze. A művek alkotói csupán az agyal dolgoznak, hogy ugyanondjuk inkább matematikai feladatok megfigyeltése elé állítják a közönséget, hang, melodia, szín és a többi hangulatoktól keltő erő avagy anyag ismeretlen előttük. Felfogásuk, mellyel egy mű megalakításához fognak a materializmus felé való törekvésen alapul. Talán az önfenntartás az első gondolata ösztönzi a művészt, amikor valamihez hozzáfog: a munkához való ösztönzés innen fakad, amely már eleve kizárja, hogy a műben érzelmi momentumok a szív aspirációi kifejezésre juthassanak.

Talán úgy kellene tenni, hogy annak, akiben művészt tudunk nagy vagonot adjunk, hogy azu-

tán tehetségéhez gondatlanul vegye hozzá szívét is.

Epp a folyamatban levő világ-háboru bizonyítja, hogy például a zenében milyen erősen satnya alkotások: operette, varieté és kabaré muzsika tolokodott elő békeidőben.

A háboruban a nép maga különb zenét alkotott az ő egyszerű kis paraszti dalaival, mint sok-sok művész.

Az impresziót a tisztavirágos hangulatot az érzelmek mélysege és bensősége foglalta le és mindez nagyon sokszor két sor versből álló énekebe foglalva jutott kifejezésre.

És csodálatos a háboru hozta meg, a háboru az ő borzalmait hozott a zenében olyan alkotásokat, melyek szépek és kristálytiszták.

Nálunk magyaroknál a művészet lelki szükséglet és ha a többi művészetben a zenéhez hasonló kristályodást fogunk elérni úgy a jövő művészet alkotásai élvezhetők lesznek, reánk kellemes benyomást fognak gyakorolni és terjednek azon néprétegen is, mely még ma távolabb áll attól, hogy ő egy képből, egy templomban olyasvalamivel lásson, ami neki lelki gyönyörűséget nyújt, amin ő még talán merengeni is tudjon ami felgerjeszti benne a vágyat, hogy ő magának azt a kis képet vagy más műtárgyat megszerze, hogy az neki továbbra is kellemes szórakoztató tulajdona legyen. S akkor a művész több művet avagy jobban mondva kevesebb művet több pénzen fog tudni eladni, tudását könnyebben fejlesztheti, sőt mi több a materializmus ereje le küzdve, az *érzékeny erő dominálhat majd a műalkotásokon.*

APOLLO

PROJECTOGRAPH RÉSZV.-TÁRS.

Buksi lakodalma

a legkedvesebb vigjáték 3 f.

ASTA NIELSEN a főszerep.

Avasszívú ember

társadalmi Nordisk dráma

3 felvonásban.

Konjunktura az építőiparban a háboru után.

Az építőipar a háboru előtt gyöngén állott és most ötnegyed év óta pang. Közben a háboru minden vérvesztésegei ellenére a belső szaporodás valamint a visszavándorlás következtében a népesség nőni fog. Sok új lakás, ut, gyár, műhely, vasut fog épülni. A hadi területeken hidat, vasutat stöbit építenek. Az elpusztult részeket helyre kell állítani. Számos gyár tervbe vett átalakításait, nagyobbitásait a háboru utáni időre hagyta. Munkaerő hiánya miatt kellett ezeket elhalasztani.

Nagy konjunktura fog bekövetkezni az építkezéssel összefüggő iparágakban: vas, téglá, cement, fa üvegipar terén.

Az összes munkabérek emelkedni fognak. Ez a béremelkedés mindazonáltal nem lesz veszedelme a konjunkturának, ellenkezőleg erős támasza.

A magasabb munkabérok a belföldi piac forgalmát emelni fogják. Ha azon leszünk, hogy az eddig külföldön vásárolt cikkeket, árut magunk gyártjuk, a pénz ne idegenbe vigyük, hanem itthon költjük el és úgy az a pénz a belforgalomban maradvá az ország gazdaságát fogja segíteni, emelni. Keleten új piac nyílt meg számunkra, iparkodjunk termékeinket ott elhelyezni és ezzel a külföld aranyát behozni. Okos gazdálkodás mellett meg sem fogjuk érezni a munkabérek emelkedését. Az építőipar sok ágazata alkalmas arra, hogy ne csak itthon találjon alkalmazást. Ha arra törekszük, hogy idegenben vállalhasson munkát szívesen látják majd. Persze nem szabad tétlenül néznie mint kerülnek mások eléje és ő már csak másod vagy harmadkézből kapjon megbízatást.

A kamatláb hosszú időre emelkedni fog és ez különösen jelzőleg piacunkat fogja érzékenyen érinteni. Ez a tény a vállalkozók nyereségeit ismét lejjebb szállíthatja annélkül, hogy az össznyereségeiket érintené, akkor, ha az üzlet egyébként virágzik. Az összkonjunkturára ez sem fog bénítólag hatni, ha a nép vásárol és rendelő ereje elég nagy lesz, hogy az árukért magasabb árakat is fizethessen. Tartssuk szem előtt, hogy a kamatot nem csak fizeti, hanem meg is kapja valaki.

Mindent összefoglalva nem lehet kedvezőtlen jövődöletekben hinni, ellenkezőleg *bekezdés után erős és hosszú ideig tartó konjunkturában kell bízni.*

(A tisztességtelen verseny.)*

Az ember életének célja a boldogulás utáni törekvés. Egyik ember minden anyagi hasznáról, minden testi örömről lemondva, egyedül eszméinek terjesztésében, azoknak diadalra jutásában, vagy éppen eszméinek megvalósulásában látja boldogulását. A másik testi és szellemi munkájával tisztességes és igényeinek megfelelő életmódot igyekszik magának biztosítani.

Céljaik elérésére két ut áll előttünk: a becsületességnek néha göröngyös, de tiszta útja, s a meg nem engedett eszközöknek gyakran simábbnak látszó, de valójában nehezebb felhasználása.

Szinte lehetetlen eldönteni, hogy ma melyik utat választják általában az emberek.

A becsület sokszor hangoztatott szó. — Egyik embernek féltett kincse, melynek értéke az étellel felér. A másiknak palást, mellyel büneit takargatja. A harmadiknak nincs, de nem is törődik vele. — Amaz hallgat róla, de védi, mint az életét. Emez hangosan hirdeti, minduntalan hivatkozik rá, pedig csak a látszatát bírja. A harmadik pedig nem törődve sem a maga, sem a más becsületével, azt mibe sem veszi s mások becsületességét és jóhiszeműségét tisztességtelen módon a maga javára kiaknázza.

A világgazdaság versenyében minden téren számos példát látunk a tisztességtelen eszközök felhasználására.

Igy a kereskedelemnek megvannak a maga tagadhatatlan és nélkülözhetetlen üdvös hatásai a gazdasági életre, vannak azonban egészségtelen kinövésai is, köztük első helyen a tisztességtelen verseny.

A tisztességtelen versenyt a nevében már kifejezett két fogalom határozza meg. Egyrészt tehát versenynek kell lennie, azaz több ipariző egyének ellentétes érdekekkel szemben kifejtett ama törekvése, hogy harmadik személynek, vagy személyeknek gazdasági szükségletét lehetőleg kizárólag ők elégítsék ki. Másrészt e versenynek tisztességtelennnek kell lennie. Ez alatt azt értjük, hogy kifejtésük módja a bízalom és a kereskedői tisztesség, vagy éppen az erkölcsi érzés ellen vétenek.

Az esetek hasonlósága szerint több csoportot emelhetünk ki.

Leggyakrabban találkozunk a tisztességtelen reklámmal. Ez abban áll, hogy valaki a nagyközönségnek szánt nyilvános hirdetésekben üzleti viszonyokra vo-

Csak azoknak a cigarettázóknak, kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet: MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken ninesen sem bronz, sem színnyomás,
de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: *L. S. Modiano*

Főraktár: Ernsi János és Fiai m. kir. dohány és különlegességi rudaájában.

matkozó valótlán adatokat közül a célból, hogy azok egy különösen kedvező ajánlat látszatát költsék.

E valótlán adatok vonatkozhatnak az áru természetére és eredetére, a beszerzési forrásra, vagy az előállítás módjára, kitüntetésekre, az eladás okára, vagy céljára, a készlet nagyságára stb.

A tisztességtelen reklám külön faja a tisztességtelen kiírásait is reklám, amikor valaki oly áruk eladását hirdeti, amelyek csődtömegből származnak, de már ahhoz nem tartoznak, akkor minden vonatkozás az áruinak csődtömegből való származására jogtalan.

Itt említhetjük meg azt az esetet is, melynél valaki kiírásait hirdeti és árukat eladásra kínál, amelyek azonban csak azért szerzett meg, hogy kiírásait rendezhessen, holott egyébb rendes áru is vannak raktárán.

A tisztességtelen reklám a csekélyvérs természetéből kifolyólag már maga is verseny. Vannak azonban oly tisztességtelen eljárások is, amelyek magukban még nem képeznek versenyt, hanem csak a verseny céljaira eszközül szolgálnak.

Ilyen eszköz pl. az alkalmazotlak megvesztegetése. Ez akkor áll elő, ha valaki más kereskedelmi alkalmazottjának, vagy megbízottjának ajándékot vagy más előnyöket ajál, ígér vagy nyújt oly célból, hogy az alkalmazott, vagy megbízott tisztességtelen eljárása által áruk beszerzésénél a maga, vagy egy más harmadik számára előnyt szerezzen.

Vannak oly tisztességtelen eljárások is, amelyeknek tényállása már tulmelye a verseny fogalmán, amennyiben rendszerint ugyan, de nem feltétlenül az ipari versenyben fordulnak elő, vagy bár ebben, de a versenyre való tudatos vonatkozás és benne való tudatos részvétel nélkül.

Ilyen az üzleti rágalmozás, melyet az követ el, aki másnak üzletéről, vagy áruiról, avagy egy ipari vállalatról, a tulajdonos személyéről, vagy üzletvezetőjéről az igazságnak meg nem felelő oly tényeket állít, vagy terjeszt, amelyek alkalmasság arra, hogy az üzlet üzemet károsítsák.

Hasonló eset az üzleti árulás, mely abban áll, hogy valaki, mint egy üzlet, vagy ipari vállalat alkalmazottja, munkása, vagy tanonca oly üzleti, vagy üzemi titkokat, amelyek a szolgálati viszony folytán reá bízottak, vagy egyébként számára hozzáférhetőek lettek, a szolgálati viszony tartama alatt a verseny céljaira, vagy oly szándékkal közöl jogtalanul másokkal, hogy azzal az üzlet tulajdonosának kárt okozzon.

Ide sorolhatjuk még az üzleti plágiumot is. Erről akkor beszélhatunk, ha valaki a kereskedelmi forgalomban egy üzletnek, vagy ipari vállalatnak nevét, cégét, vagy különös jelzését felhasználja oly módon, amely alkalmas oly névvel, cíggel, vagy különös jelzéssel való megtévesztések előidézésére, amelyet más jogosan használ.

Van a tisztességtelen versenynek egyébb, de már kevésbé fontos faja is, amelyeket itt nem is tárgyalunk. Ugyiszintén melő-

zük a közönséges család meg számlálatatlan változatait is, mert ezek nem esnek a verseny fogalma alá, amennyiben nem másoknak a versenyből való kizárására, tehát nem bizonyos szűk-szűkületnek kizárólagos kielégítésére irányulnak, hanem az egyik üzletfél a másikat a maga, vagy egy harmadik személy hasznára szándékosan megkárosítja.

Megemlékezhethetünk még azokról az alig ellenőrizhető és a hatóságok által nem üldözhető visszaélésekről, amelyekre a csekély árukészlet ad alkalmat.

Különösen e háború kitörése óta találunk számos példát arra, hogy egyes kereskedők elfogadják készleteiket, vagy bár tudnának, nem szereznek be a fogyasztóközönség számára árut azért, hogy a többiek készleteinek elfogytával ők legyenek a kizárólagos készlet tulajdonosok, a piac kizárólagos urai. Ez különösen oly árucikkeknel látható, amelyekre a hatóságok ármegállapítás még nem terjedt ki.

Az ilyen és ezekhez hasonló visszaélések ma már sajnos minden téren nagyon elszaporodtak. A kereskedelemnek így egészségtelen kinövésai, az általános ipar szabadság nem óhajtott következményei komoly veszedelemmé váltak a kereskedelem és szabadság üdvös fejlődésére nézve.

A visszaélések nagy számára vonatkozólag leginkább a közmondás ad magyarázatot, mely szerint az alkalom szüli őket; másrészt a gyakran rossz gazdasági viszonyok kényszerítik a kereskedőt ez eszközök igénybevételére. Csaknem ily mértékben szolgál magyarázatul egy harmadik körülmény. Ez korban, különösen a kalózkerekedelem korában nem minden alap nélkül tartották a kereskedelmet tisztességtelen foglalkozásnak. Sok csalafintaságot megengedtek maguknak a kereskedők. Ma megfordítva állunk. A kereskedelmet a laikus közszellem ugyan még ma sem tartja a legbecsületesebb foglalkozásnak, ami még a régi időkbeli ered, de sok kereskedő éppen azért követ el kisebb-nagyobb visszaélést, mert a laikus közszellem amugy sem hinne abban, hogy a kereskedelmet kifogástalan becsületességgel is lehet bonyolítani.

A kedvezőtlen gazdasági viszonyok ellen csaknem minden esetben más és más a védekezés módja; az adott alkalom ellen a minél pontosabb és különösen hatóságok ellenőrzés segít, melynek eszközei a nálunk e tekintetben sajnos hiányos szigorú törvények volnának; míg a harmadik esetben a közszellem fel-fogásával szemben csakis maguk a kereskedők segíthetnek, sőt kell is segíteniök aképpen, hogy az alkalmat és a helytelen elfogadást fel nem használva tisztá becsületességükkel, ha lassan is, de végül tökéletesen diadalmaskodjanak az igazságtalan közszellem felett és bizonyítsák be, hogy a kereskedő szép hivatása és a kereskedelem nélkülözhetetlensége, valamint az igazi és jó kereskedő becsületessége folytán e társadalmi osztályt méltán megilleti a hely a társadalom legelőkelőbb osztályai között.

Az ideális állapot akkor következik be, amikor a közszellem

nem itél el igazságtalanul senkit, de maga a közszellem ellenőrzi és bünteti az erkölcsi botlást. Ez a büntetés és e büntetés fenyegető veszélye hatalmasabb fekező és kényszerítő erő lesz a büntető hatalom erejénél is és nagyobb biztosíték az egyéni és osztálybecsület megóvására.

*) A fenti jeles cikkeket *Vasdényey István*, *Vasdényey Gábor* városunk rendőrkapitányának fia írta, ki a fiúmei Kivitel Akadémia szorgalmas és tehetséges tanulója. Az ifjú *Vasdényey*t a tanárkár kiváló szorgalmáért kitüntetésben részesítette.

Ujvidéki séták.

Óriási haladást tapasztalok városunkban. Csengő magyarsággal hirdetik a kereskedők áruikat, üzleteik cégtáblán a kurtárafogott magyarság ékeskedik. Így p. u. „Rövidáruház”. Mi az istencsodája lehet ez? Megtapasztalom. A német Kurzwarenhandlungból lett. Nem is annyira rövid az üzlet. Bementem, kioktattam, hogy ez nem „rövid” áruház, hanem rövidáru-áruház. Most már késő, mert kitudja lesz-e egyáltalában hosszúéletű bármely üzlet? Az egyensapkáról nem is beszélék, hanem a vasuti állomás mellett szálloda felírása is nagyon furcsa. 19 vasuti szálloda 15 szobák. Egy sort akart megtakarítani. Így kellene . . . szálloda és szobák 1915-ben épült.

Egy másik vendéglő falán az egyik sor elmosodott és a következőt olvashatjuk!

Itt szobák . . . hidegen és melegen trisszen minden időben kaphatók.

Nem is rossz, ha a szobában már meleg szeretettel várják az utast.

A *metrologiai jelentéseink* is páratlanok. Mindig pontosan megtudja az ember, hogy két nappal ezelőtt milyen idő volt. Nem pompás dolog ez? Kioktat bennünket, hogy ne kíváncsiaskodjunk. *Megjött!* „Liga a női fényezés ellen”. Mintha manna potytyant volna le az égből, úgy fogadtuk. Hogy mennyire üdvöshatású leírom azt a párbeszédet, melyet ebben a „kérdés”-ben elstem.

A férj (feleségéhez, aki teljes tavaszi pompájában, kétezer koronás kosztümben lihegy, elfuldoló lélekzettel nyit be a férj dolgozószobájába.) Mi lelt? Hogy kerülsz ide? Es miért e feldult ábrázat?

A feleség: Jaj nekem! (Lerogy egy székre.) Két órája hajszollak már. Hogy is lehet így elbujni! Fontos megbeszélni valóm van veled.

A férj: Fontos megbeszélni valód? Talán megint másképp akarod állítani a zongorát?

A feleség (legyint.)

A férj: Még fontosabb? Csak

nem gyengélkedik a foxid? Az az édes, az a drága! Az a piszok dög, hogy akárhová tegyél!

A feleség: Még tréfász is? Majd elmegy mindjárt a kedved!

A férj: Na, ne ijesztgess!

A feleség: Uj tavaszi kosztüm kell.

A férj (mintha vipera csipte volna meg, felügrik): Mi?! Hisz ma van rajtad először az uj tavaszi kosztüm, ami csak tegnap lett készen.

A feleség: Sirni fogsz, ha megtudod a valóságot. Kiment a ruhám a divatból. Engedd meg hát, hogy beavassalak, szeretve tisztelt férjcském, hogy ma reggel óta uj divat van.

A férj: Mikor hozták be? Hol hirdették ki? Benne volt a hivatalos lapban?

A feleség: Az összes lapokban benne volt, hogy megalakult a „Liga a női fényezés ellen.” Az üdvös mozgalom vezetősége gondoskodni fog arról, hogy a francia és angol divattól függetlenül uj női divatot kreáljon. Jelszó: takarékoság!

A férj: Es azzal kezdik a takarékoságot, hogy uj divatot kreálnak? Nem rossz!

A feleség: Csak nem gondolod, hogy cifra selyemben és bársonyban fogok járnai, amikor az uj divat épp ezeket akarja kikészübbölni. Persze, te hagynd szegény hitvesedet a hetvenes évek divatja szerint öltözködni! Mind ilyenek vagytok ti férfiak! Onzók és a nejeitekkel szemben fukarok! Ezért kellett nekem férjhez menni!

A férj: A hetvenes évek divatja, ez talán mégis tulzás. Es fukarok? Kétezer koronába került az uj tavaszi ruhád és még azt sem tudom miből fogom kifizetni.

A feleség: Azért mégsem kívánhatod, hogy a selymek és csipkék ósdi divatjában járjon a feleséged az utcán.

A férj: Kérlek én azt hiszem, hogy a lyoni selyem és a brüsszeli csipkék alatt is doboghat nemesen érző szív!

A feleség! Csakhogy ha a barátóim elegáns honi vászonban fognak pompázni a korzón, akkor én meg fogok pukkadni a lyoni selyem és brüsszeli csipke alatt!

A férj: Az ördög vigye el, csinálhatsz hát uj tavaszi kosztümmöt. Ha így kívánja a takarékoság, hát legyünk takarékosak! Az embernek igazán nincs más békessége a otthonában sem!

A feleség: Nem is értem, hogyan bujhattál így el! Két órával ezelőtt elrohantam hazulról, hogy veled ezt a fontos dolgot megbeszéljem. Hol keress az asszony a férjét? Melyik az a hely, hol egy bizalmas félórát tölthet a feleségével? a korzón, szóval mindenütt, képzeld, a kávéház. De nem volt

tal ott. Kerestelek a hivatalba is felcsöngtettem s végül magam sem tudom, hogyan, az a bolond gondolatom támadt, hogy hátha odahaza vagy. És csakugyan itt-hon voltál!

A férj: Ebből is látszik, hogy milyen ravaszok vagytok, ti nők! Látod, az nekem sohasem jutna az eszembe, hogy téged odahaza keresselek.

Az általános köz- és körkérdésre: „Mikor lesz vége a háborúnak?” sétáim alkalmával haloltam egy igen sikerült párbeszédet.

— A: Hogy a krumpli?

— B: 18 K.

— A: Hogyan áll a hadikölcsönkötvény?

— B: 97-50 K.

— A: Mikor lesz vége a háborúnak?

— B: Mikor a krumpli 97-50 és a hadikölcsön 18 korona lesz.

Mit szólnak hozzá? Ir.

HIREK

Kitüntetett százados. Ó Felsege elrendelte, hogy a legfelsőbb dicséző elismerés tudtul adassék Adam András 6-ik honvédezhelyi századosnak az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért.

Tábori postai csomagokban nem romló élelmiszerek szállítása. A hadsergőparancsnokság hozzájárulásával megengedtetik, hogy a tábori postai csomagokban ezentul nem romló élelmiszerek és élvezeti cikkek, u. m.: kávé (szemes, vagy poralaku) cukor és cukorfelek, csokoládé, teasütemény (kakes), tea, kétszersült, továbbá mindenfajta konzerv leforrasztott dobozokban — szállíttassanak. Ezenkívül szabad a tábori postai csomagokban mézet is elhelyezni, ha az pléhtubusban, vagy dobozban akként van csomagolva, hogy ki nem ömölhetik.

Vöröskeresztes adományok. Ipar-és keresk. takarékpénztár 100 K, Pamlényi Gábor 13 K, Aron Musaffia 21-80 K, Elias Kabilio 10 K, Jovanovich Pál min. tanácsos 24 K, Wachtl Imre 5 K, Apollo-Projectograph r. t. 250 K, 1 üveg rum, 1 üveg kognac, 1 üveg liqueur, 2 üveg sósborsesz, 15 drb. kép, 1 doboz cukorka, 1 pár nyári könnyű cipő, 50 kg. kockacukor, 15 üveg szilviorium, 2 kg. tea, 5 kg. pörkölt kávé, 5 üveg befőtt, 10 drb. konzerv, 10 drb. borsókonzerv, 50 csomag leveskonzerv, 2 kg. száraz zöldség, 1 nagy bödön gyümölcsíz, 1 nagy doboz teasütemény, 1 liter rum, 2 üveg málnaszörp, 4 doboz cukorka, 12 üveg bor, 43 üveg liqueur, 200 drb. cigaretta, 3 drb. villamos szeszlámpa. (Folytatjuk.)

Üdvös, hazafias intézkedés. Az ujvidéki izraelita tanítótestület f. hó 9-én tartott gyűlésen elhatározta, hogy az ifjúságot játékosan gyűjtésre buzdítja. Hogy

a gyűjtést megkönnyítse igen cél-szerűen kiállított könyvecskét ad minden tanuló kezébe, melyben az eredményt ellenőrizni lehet. Kis lelkesítő fölhívás buzdítja az adakozókat és gyűjtőket egyaránt, hogy a nemes munkából vegye ki mindenki a részét. Megjelöli a célon kívül, a gyűjtés ágazatait is. Kérjük a közönséget, ha egy ilyen könyvecske tulajdonosa bekapogtat hozzá, fogadja jószívvél és adakozzék a könyvecskében megjelölt, igazán kiválóan nemes emberbaráti célokra.

A felhívás szövegének szépsége arra serkentett bennünket, hogy szöszertint leközöljük.

Izr. elemi népiskola, Ujvidék **Gyűjtő könyvecskéje.** Erős, mint a halál, a szeretet, (Sir. Hassir. VIII. 6.) de a jótékonyság — a szeretet gyümölcse — megment meg a haláltól is (Mislé X. 2.)

Kedves Gyermkeink!

A haza szent földjének védelme elsüllyesztotta Tanítóinkat is a harc mezejére. Akik békében egészségükkel áldoztak, hogy Belőletek derék fiaikat neveljenek szeretettel hazánkban, most karddal a kezükben siettek azt megvédeni és megmenteni a Ti számotokra.

Fájdalom, sokan ott estek el a becület mezején, itt hagyva gyermekeiket elárvultan, szegénységben...

A Ti javatokra élt, a Ti nyugalmias jövőtokért zért.

Most tehát Rajtatok a sor, hogy lerójatok kicsiny szivetekkel nagy hálátokat azért, ki Értetek áldozott életével!

Gyűjtsetek minél többet az elesett zsidó tanítók árvái számára! Feledtessétek el velök, hogy nincs többé apjuk, aki nekik kenyeret adna és őket nevelhetné! Értetek maradt szegény életében; tegyétek legalább árvaságra jutott gyermekeinek életét gondnökkülvé!

De nemcsak a tanító, hanem sokaknak szentélye, **iskolája** is porba hullott. Fenn a büszke Kárpátok falvaiban hazátlanul járnak zsidó iskolatársaitok, mert az ő iskoláikat orosz ágyúk földig rombolták. Ezt is nektek kell felépítenetek, kiknek hála Istennek jobb sors jutott és fényes palotába járhattok Istenünket és Hazánkat szolgálni!

Végül ne feledeztek meg szüzebb hazánk, Ujvidék városának hőseiről seml'itt jártak közöttünk; míg éltek a mi javunkra dolgoztak. Itt gyászolnak azok, kik mindenüket veszítették halálukkal. Hadd ragyogjon tehát a hőskö dicsősége felénk a szoborról, mit emléküknék emelünk! Ha látjuk e szobrot, teljék meg szívünk büszke lelkesedéssel! Azokat pedig, akiket itt hagyták, vigasztalja meg a tudat, hogy nem hálátlanokért véreztek el szeretetteik.

S most menjetek s hirdessétek a jó embereknek, hogy aki nemes célra áldoz, az a jó Istennek kölcsönöz!

1. Gyűjtsetek az elesett zsidó tanítók árvái javára!

2. Gyűjtsetek az elpusztult kárpáti zsidó iskolák felépítésére!

3. Gyűjtsetek Ujvidék elesett hőseinek méltó emlékszobrára;

Ujvidék, 1916. április 16-án.

Az

izr. népiskola tantestülete.

Értesítés. Értesitem mindazokat, kik f. évi június hóban tartandó magánvizsgálatok alkalmával intézetünkben akarnak magánvizsgát tenni, hogy kérvényeiket f. évi április hó 15-ik küldjék be hozzám. Krompaszky Igánc, áll. polg. íuisk. igazgató.

Mindent a hadseregnek! A honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatala egy magyar gazda szakszerű, üdvös ajánlatára a hadviselésre néve elsőrangban fontos akcióit indított és sürgősen kéri Magyarországgal az adórendszerének áldozatkész segítségét ebben az akcióban. A ló és szarvasmarha tavasszal elhullatja téli szőrét, ez a szőr az állatok nyírása vagy vakarása után könnyen összeszedhető, hogy azután a hadvezetőség takaró és nemezgyártásra használhassa. A hivatal kéri tehát a gazdaszövetséget, hogy az említett szőröket gyűjtse össze és 5 kgr.-on felüli mennyiségeket közvetlenül a Hadsegélyező Hivatal átvételű különítményéhez (IV. Váci-utca 38.); a kisebb csomagokat pedig a gazdaszövetség vagy szövetszervezetek vezetősége utján küldje föl. A küldemények „Táborban levő katonák részére szánt szeretetadomány” megjelöléssel vasutón és postán díjtalanul szállíttanak.

A siketnéma bíróság előtt.

Gyurgyev Florián alsóokaboli lakost feljelentették, hogy múlt év december havában Holcer János halászfőnökötől egy hálóba erősített varsálót a benne volt harlat ellopta, de az ujvidéki kir. törvényszék a vád alól jogerősen felmentette.

Gazdátlan libát találtak igazolt tulajdonosa, a rendőrkapitányságnál átvetheti.

A fogorvos merénylője. Emlekeztes meg olvasóink előtt Jovánovics Zsófia esete, aki dr. Rajkovic Mihály fogorvost lügköldattal leöntötte. A tárgyalás f. hó 6-ára volt kitűzve, erre a fogva levő vádlottat elő is vezették, de dr. Rajkovic nem jelenhetett meg, mert állapota még súlyos. A tárgyalást ezért el kellett napolni, de Jovánovics Zsófiát szabadlábra helyezték.

Megvesztegetés miatt ítélte el az ujvidéki kir. törvényszék Mogen Száva ujvidéki sertéskereskedőt, mert a fiával, aki a laktanyában fogva volt, beszélni szeretett volna és a fogda felügyeletével megbízott altisztnek 20 koronát ígért, ha a tilalom ellenére ezt megengedi neki. Ezért 320 korona pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet jogerős.

Hans Huckebein. Vasárnap e hó 16-án este 8 órakor a Dungszerky színházban lesz megtartva az egyik szereplő megbetegedése folytán elmaradt játékosági előadás, amelyet a pétervári tisztikar a pétervári és ujvidéki vöröskereszt egyetlek javára rendez, s amely alkalomból Hans Huckebein, Blumenthal és Kadelburg örökbecsű pompás vígjátéka kerül bemutatásra. Az idei szezon legszenzációsabb eseménye iránt óriási az érdeklődés. Jegyek elővételben csak az Ujvidéki Hirlap kiadóhivatalában kaphatók. (Telefon 180.)

Az elsüllyedt „Herkules” hajót kiemelik. Szerdán reggel a Fleischnam Antal tulajdonát képező „Herkules” vontatógőzös az új hid jégzúzójához faralt, megsérült és elsüllyedt. Rendkívül mélységben hever, ahonnan kiemelik. Vizsgálat indult meg hogy kit terhel a felelősség a hajó elsüllyedése miatt. Vég Gyula kapitány ellen megindították a vizsgálatot, melynek befejezése után lehetünk csak tökéletes bírádsálok. A hajó 14 emberből álló személyzete megmenekült a katasztrófából.

Magyar Hubertus jelvény.

A honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatal megalapította a magyar Hubertus-vadászjelvényt, amely a maga művészi formájában pompás emléke marad a világtörténet nagy időknék és a magyar vadászok nemes áldozatkésziségének, jóvedelmével pedig az elesett hőskök özvegyeit és árváit alapját fogja gazdagítani. A magyar vadászok bizonyára kivétel nélkül megveszik és mással is megszeretik ezt az ő dicsőséges emlékműjüket. A Hubertus-jelvény egyszerűbb kiállításban 2 koronába kerül, a diszesebbe 5 koronába és a jóvedelem az utolsó fillérig a nemzet vértanúinak hátramaradottjait illeti. Megrendelhető a Hadsegélyező Hivatal jelvényosztályánál, Budapest, V., Akadémiai-utca 17.

Tyuklopás.

Brzakov Uránia Nádaján lopásból származó 32 drb. tyukot és két zsák tengerit vásárolt. Az ujvidéki törvényszék ezért 1 hónapi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Az interurbán megnyitott.

Husz hónapon keresztül nélkülöztük a Budapesttel való telefonközeledést, örvendetes esemény, különösen gazdasági szempontból tekintve, hogy újra megszólalt az interurbán.

Lisztzükségletünk kielégítésére

a belügyminiszter már megtette a kellő intézkedéseket. Nem kell aggódni. Lesz lisztünk, tán meglesz a hozzávaló pénaünk is. A várososh a belügyminiszter a következő sürgőnyt intézte: „Ujvidék lisztkontingensének felemelésére vonatkozó kérelmét tárgyalás alá vettem. Ujabb lisztkiutalás iránt rövidesen intézkedni fogok.”

Dr. Szirmay Oszkárné előadása.

Mikor annyisok emberünk elpusztult, gondoskodnunk kell, hogy egy újabb egészséges generáció pótolja a veszteséget. A csecsemők is anyja védelmére van szó. Dr. Szirmay Oszkárné mult szombat este a városháza nagytermében a szomorú valószínű riedegségében, de gyönyörű és kedves, tudományos, szak-szerű előadásban tárta elénk. Ujra hallottuk, hogy Ujvidék a gyermekhalandóságban, ha nem is az első, de semmi esetre sem az utolsót helyet foglalja el. Sok ártatlan csecsemőélet veszik el. Részben a szégyenzéret löki a sirba, részben a gondos ápolás hiánya. Megjelöli előadó a módokat, hogy miképpen óvjuk a gyermeket az anyával együtt. Szívesen hallgattuk a kedves meggyőző előadást. A diszes hölgyközönségen kívül jelen volt:

Mathovits Béla főispán, *Profuma* Béla polgármester, *Wagner* Károly dr. tiszti főorvos, *Schoszberger* Sándor dr. kórházi igazg. főorvos, *Forster* Géza tanácsnok, *Payerle* Nádor főkapitány, *Saly* Milyás betegpénztári főorvos és még igen sokan. Nem hallgathatjuk el, hogy a sajtót nem hívták meg erre a fontos előadásra. Miután azonban mindig bebizonyítottuk, hogy a köz érdekében dolgozunk: megjelentünk. Megalakult a Csecsemő és Anyavédő Egyesület, mely a feministák egyesületével karöltve küzd a bajok orvoslásán. Szives készséggel adunk helyet az egyesület minden működésének.

Emléktábla az élőknek! Nemcsak a hadbavonult hőseket tiszteljük meg azzal, hogy maradó emlékekkel örökítjük meg őket, hanem a tisztességes kereskedőkről sem szabad megfeledkezni. Nagy az érdemük! Tessék csak elképzelni mit tesz az, ha az uzsora karmaival markolnak a veséinkbe. Nem néznek semmire, nem irtalmaznak senki és semminek! Egyedül kapzsi lelkük szomszúságot elégitik ki. De találtunk olyanokat is, kik a szegény, szenvedő fogyasztókon megkönyörültek és véres verejtékekkel szerzett fillereit értékeltek és tisztességesen szolgálták ki. Mi Ujvidéken emléktáblát állítottunk nekik, hogy a háboru után bemutatthassuk, kik voltak azok, kik életünket megkönynyítették. Az *Ujvidéki Napló* feladatát tűzte ki, hogy ezen emlékoszlop felépítésének pallérja lesz. Első helyet *Meinl Gyula*, ujvidéki kávéüzlete foglalta el. Bármennyire főliszótkák a kávéárak Meinlék 8 koronával adták a finom kávé, nem úgy, mint sok ujvidéki kereskedő, kinek 160-ból kávéja fekszik még az olcsó világból származó és ma 12 koronáért adja. Milyen szerencsések ezek, hogy nem kell készletüket bejelenteniök. — Iparodjanak a többiek is, hogy az *Ujvidéki Napló* nekik is emlékoszlopot emeljen, de még életükben! Minden kávékészlet bejelentendő. (Most érkezett egy erre vonatkozó rendelet. Szerkesztő.)

Figyelmébe ajánljuk mindenkinek akit érdekel, hogy türelemmel várja be, míg a kompetens körök a Szerbiába szállítandó árúkvántáriumát összeállítják és közhírre teszik, Pénteken (e hó 14-én) újabb intézkedések történtek, melyek a régi vámilletékeket lényegesen megváltoztatják, melyeket azonban csak a jövő számunkban közölhetünk. Ekkor az egész vámtarifát tájékoztatásul ismertetjük.

A posta-díjak felemelése. A német kormány tudvalevőleg javaslatot terjesztett a birodalmi gyűlés elé, mely szerint a németországi postadíjak lényeges megrágitása van tervbe véve. Így a helyi és szomszédos forgalomban a levélpórtó 5 pfennigről 10 pfennigre, az egyéb forgalomban 10 pfennigről 15 pfennigre, az 5 kilogrammos csomagok szállítási díja 75 kilométer távolságig 25-ről 30-ra, nagyobb távolságra 50-ről 60 pfennigre emelkedne. Beható tárgyalások folynak egyelőre a német, másrészt a ma-

gyar és osztrák kormány között arra nézve is, hogy Magyarország, ugyszintén Ausztriának Németországgal lebonyolított postai forgalmát illetően újabb megállapodások létesítenének. Csak rövid idő kérdése lehet ezek után az is, hogy mikor kerül megvalósítás alá a magyarországi belföldi postadíjak revíziója. E nagyfotosságu kérdéseknek a legnagyobb mértékben való aktuálitásánál fogva széleskörű érdeklődésre számíthatnak azok az adatok, melyek arról nyújtanak felvilágosítást, hogy miképpen alakult a háborút megelőző legutolsó normalis esztendőben postai forgalmunk a belföldön, az Ausztriával való viszonylatban, továbbá Németországgal. Az alábbiakban közöljük a levélpórtai és csomagforgalmunkban méreteit és irányát feltüntető számadatokat: Az 1913. évben a levélpórtai belföldi küldemények száma 615.4 millió darabba rugott, ezek között díjköteles volt 536 millió darab és pedig 289 millió levél, 134 millió levelező-lap, 108.6 millió darab nyomtatvány, 4 millió darab áruminta. Ausztriából érkezett 56.7 millió, közte 55 millió darab díjköteles levélpórtai küldemény és pedig 30.5 millió levél, 15 millió levelező-lap, 8.3 millió darab nyomtatvány, 1 millió darab áruminta. A vámkülföldről jött 26.8 millió, közte 26.5 millió darab díjköteles küldemény és pedig 13.9 millió levél, 5.4 millió levelező-lap, 6.8 millió darab nyomtatvány, 463.000 darab áruminta. A vámkülföldről érkezett küldeményekből Németországra esett: 11.6 millió díjköteles küldemény és pedig 4.8 millió levél, 2.3 millió levelező-lap, 4.2 millió darab nyomtatvány, 271.000 darab áruminta. Ausztriába feladott 45.7 millió, közte 44.1 millió darab díjköteles levélpórtai küldemény és pedig 25.1 millió levél, 13.8 millió levelező-lap 4.4 millió darab nyomtatvány, 690.000 darab áruminta. A vámkülföldre ment: 24.8 millió díjköteles küldemény és pedig 15.7 millió levél, 3.8 millió levelező-lap, 5.1 millió darab nyomtatvány és 211.000 darab áruminta. A vámkülföldre feladott mennyiségből Németországra esett 8.6 millió díjköteles küldemény és pedig 3.6 millió levél, 1.9 millió levelező-lap, 2.8 millió darab nyomtatvány, 117.000 darab áruminta. Csomagforgalmuk 1913-ban így alakult: Az összes forgalom 39.4 millió darabra rugott, ebből esett a bel-

földi forgalomra 20.6 millió darab, Ausztriából érkezett 10.6 millió darab, Németországból 1.7 millió darab. Ausztriába feladott 3.2 millió darab. Németországra 355 ezer darab csomag.

Kávékészletek bejelentése. Felhívom Ujvidék kereskedőit, hogy kávékészleteiket írásban folyó hó 16-ig ezen rendőrkapitányság 4. számú helységében Wachtl János tb. rendőrfogalmazónál saját érdekükben jelentsék be. — *Payerle* rendőrfőkapitány.

Használjunk jótékonsági számolóécudulákat! A Hadsegélyező Hivatal az érdekelt szaktestületek és a nagyközönség szerető figyelmébe ajánlja a jótékonsági számolóécudulákat, a melyeket *kizárólag* a hivatal jerteszti, a nemes cél érdekében szigorú megóvásával. A 2, 4, és 10 filléres szállodai, vendéglői és kávéházi számolóécudulák a közönségnek igazán szerény önmegadózatását jelentik, és a guruló fillérek mégis ötven ezer koronát hoztak eddig az elesett hősök, özvegyet és árvái alapja javára és az akció további fokozott támogatására a háboru áldozatainak sok égő könnyét letörőlné. Az olyan szállodák, vendéglők és kávéházak részére, a melyek különleges számolóécudulákat használnak, a hivatal művészi kivitelű jótékonsági bélyegeket bocsát rendelkezésre. Ez a jótékonsági bélyeg egyuttal a közönség filléres adományainak elismervényeül is szolgálhat. A hivatalnak ezen és egyéb jótékony célú kiadványai portómentesen rendelhetők meg a következő címen: A m. kir. honvédelmi ministerium *Hadsegélyező Hivatala, V., Akadémia-utca 17. I. emelet.* Telefon 46—99. A szállítás csak a pénz előzetes beküldése esetén portómentes.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviseletéhez.

Musvéri áru Selpészach

Vörös-Bor Szilviorlum Borovicska Kapható:

Stein Jakab
Ujvidék, Rákóczi Ferencz ut 8-10 sz. a. Gálpalota

Szeretetadományokat a frontra szállít a Hadsegélyező Hivatal Átvételi különtménye, IV. Váczi utca 38. sz.

AZ

UJVIDÉKI NAPLÓ

hirdetéseit a legjobb sikert eredményezik.

Hirdessen az UJVIDÉKI NAPLÓ-ban.

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

Villanyozdony által hajtott géppel, a legújabb és legdivatosabb betűkkel, keretekkel, diszítésekkel bőven berendezve. □□□□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.
TELEFON SZÁM 371.

Összes könyvnyomdai munkákat a legmeszebbmenő műszaki tökélyvel, a legszebben, izléstelenesen, gyorsan és tisztán végzi □□□□□□

Előkelelően butorozott 2 szoba

április 15-ére kiadó

egy vagy két személynek. Zrinyi Ilona utca 51. A minden kényelemmel berendezett szobák bérleje az ott lévő zongorát is használhatja. Közelebbi a kiadóhivatalban. 3—3

Világításhoz, gépek hajtásához és főzéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költségtérítéssel szolgál az Ujvidéki Villamossági Részvénytársaság 6-40

Ruhásbolti állványok kemény fából

férfi és női ruhára alkalmasak, alig használt állapotban, hátvédővel üzletfelhasználás miatt jutányosan

eladók.

Ugyanitt egy közép nagyságú

Wertheimszékény

is eladó.

Bővebbet: a kiadóhivatalban.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb. **készpenzben vásárolja**, mintha a kelmét külön vásárolná. Elég nagy, szép választék áll rendelkezésre

Alaburics Mária

üzletében Ujvidék, Szűcs-utca 30. szám

Háromszobás előkelő uri lakás a szükséges mellékhelyiségekkel Zrinyi Ilona utca 51. sz. házban

Május 1-re kiadó.

Közelebbi: a kiadóhivatalban. 3—3

Olcsóbb mint bárhol!

Ritka levélbélyegek minden országból albumok, egész levelek stb. bármint nagy mennyiségben kaphatók

Az „Ujvidéki Napló“ szerkesztőségében Rákoczi Ferenc-ut 35. I. emelet.

Már mindent hamisítanak!

Gonosz lelketlen emberek utóbbi időben értéktelen kotyvalékokat akarnak lysoform helyett a közönség Dnyakába sózni, ezért tehát csakis eredeti nyolcszögletes zöld üvegben fogadjuk el a lysoform fertőtlenítő szert. Győződjünk meg arról, hogy az üveg zárt és sértetlen, hogy oldalába a lysoform szó be van préselve és hogy a dugón is lysoform szó van beégetve.

A lysoform a legtökéletesebb bevált fertőtlenítő szer, biztosan és gyorsan megsemmisíti a ragályt okozó bacillusokat, nem mérgező kellemes illatú. Eredeti üvege 1 korona, bármely gyógytárban vagy drogeriában. Egy rendkívül érdekes, neves orvos tollából származó könyvét, melynek címe: „Egészség és fertőtlenítés“ kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küld

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

XXXII-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonycélokra fog fordíthatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475.000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:		20 nyer. á 20 K		4.000 K készp.	
1 főnyer.	— — — 30.000 K készp.	20 nyer.	á 20 K	4.000 K készp.	
1	— — — 20.000	40	150	6.000	
1	— — — 10.000	100	100	10.000	
1	— — — 5.000	200	50	10.000	
5 nyer.	á 1000 K	5.000	2500	20	50.000
5	500	2.500	12000	10	120.000
10	250	2.500	14885 nyer.	összes.	475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1916. évi június hó 15-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapest (Vámpalota) portmentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohányüzletben és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld:

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Wachtl Imre

Első Ujvidéki Villamoserőre Berendezett Gőzkemence sütőházában, Petőfi-utca 8. sz., a nap bármely szakában, magánházak, háztartások részére:

kenyeret, pecsenyét vagy egyéb sütnivalót sütni lehet

Csépléshez gőzekéhez

szerezze be sürgősen

szén,
gépolaj,
nyersolaj
és benzín
szükségletét.

Azonnal szállítja:

Klár Andor és Tsa

r.-t. Debrecen

Telefon 371
7—16

Nem kell mindig a divatnak hódolni, hanem tekintve a háborús viszonyokat, izlésszerűen és olcsóbban kell a hölgyeknek öltözködniök.

Módot és alkalmat add erre:

Schweiger Aranka
divatterme Ujvidék,

Ferenc-József tér I. sz., I. e.

hol minden szakmabavágó munkát elvállal, ugyanígy szintén gyermekruhák készítését is. — A legizlésszerűbb kivitel és az árak jutányossága által a t. hölgyközönség nagybecsű bizalmát kiérdemelni óhajtja.

Szíves támogatást kér:
teljes tisztelettel
Schweiger Aranka

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümős csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS: Dr. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZATOT KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.